

Gaan studenten in 2020-2021 nog naar het buitenland?

Onderzoek naar de invloed van de
coronacrisis op de buitenlandplannen
van studenten

23 juni 2020

Inhoud

Belangrijkste resultaten en overwegingen	3
Inleiding	4
A. Uitgaande mobiliteit in vogelvlucht	6
Diplomamobiliteit	6
Studiepuntmobiliteit	6
Middelbaar beroepsonderwijs	7
Tussenjaar	8
B. Resultaten van de vragenlijst: ‘Wat is de invloed van de coronacrisis op de buitenlandplannen van Nederlandse studenten voor (studie)jaar 2020-2021?’	9
Algemene kenmerken buitenlandplannen	9
Studie, stage of tussenjaar	10
Vertrekmoment	10
Bestemming	11
Beurzen	11
De invloed van de coronacrisis op de buitenlandplannen	11
Gaan studenten nog naar het buitenland?	11
Hoe zijn de plannen veranderd?	12
Hoe kijken studenten nu naar het opdoen van een buitenlandervaring?	13
Zijn studenten positief of negatief?	13
Wat vinden studenten van de alternatieven?	13
Hoe willen studenten informatie ontvangen?	14
C. Conclusie en aanbevelingen	15
Onzekerheid, maar ook positiviteit over buitenlandervaring	15
Buitenlandervaring op losse schroeven	15
Behoefte aan duidelijke informatie	15
Online voorlopig geen vervanging voor trek naar buitenland	15

Wat is de invloed van de coronacrisis op de buitenlandplannen van Nederlandse scholieren en studenten voor (studie)jaar 2020-2021?

Belangrijkste resultaten en overwegingen

1. De meerderheid van de respondenten is nog net zo enthousiast over het opdoen van een buitenlandervaring als vóór de coronacrisis. In totaal hebben 654 Nederlandse studenten de vragenlijst ingevuld. 89% van hen had plannen om in (studie)jaar 2020-2021 naar het buitenland te gaan.
2. Voor veel studenten staat de voorgenomen buitenlandervaring op losse schroeven. Bijna driekwart van de respondenten geeft aan dat de crisis (heel) veel invloed heeft gehad op zijn of haar buitenlandplannen. De helft van de respondenten heeft deze plannen al gewijzigd, terwijl een kwart aangeeft dat misschien te zullen doen.
3. De coronacrisis heeft grote impact op de uitgaande mobiliteit van studenten. Waarschijnlijk zal studiejaar 2020-2021 een afname te zien geven in de uitgaande mobiliteit van Nederlandse studenten in het mbo en hoger onderwijs.
4. Een derde van de studenten stelt zijn of haar buitenlandervaring uit. Een op de zeven studenten geeft aan de buitenlandervaring te annuleren en er ook in de toekomst vanaf te zien. Daarnaast vinden veel studenten dat er te veel onduidelijkheden zijn om nu al een beslissing te nemen.
5. Een groep studenten geeft aan een afweging te moeten maken tussen een buitenlandervaring of studievertraging, omdat uitstellen binnen het studieprogramma niet mogelijk is.
6. Het grote merendeel van de studenten ziet de huidige online mogelijkheden niet als alternatief voor een fysieke buitenlandervaring.
7. Studenten die een volledige studie in het buitenland volgen, geven minder vaak aan hun buitenlandplannen te wijzigen, dan studenten die naar het buitenland gaan voor een uitwisseling, minor of tussenjaar.
8. Studenten hebben behoefte aan duidelijke informatievoorziening over hun mogelijkheden om naar het buitenland te gaan.

Inleiding

Een tussenjaar in de Verenigde Staten, stagelopen op Aruba of met Erasmus+ een minor volgen in Spanje: de coronacrisis maakt het moeilijk om deze buitenlandplannen uit te voeren. De vele reisbeperkingen en andere onzekerheden rondom de coronacrisis maken het niet alleen lastig om een buitenlandervaring in (studie)jaar 2020-2021 te ondernemen, maar zeker ook om studenten in hun keuzes te begeleiden. Om te peilen in hoeverre de buitenlandplannen van Nederlandse studenten worden beïnvloed door de coronacrisis heeft Nuffic een vragenlijst uitgezet onder Nederlandse studenten. De uitkomsten hiervan worden in dit rapport beschreven. Nuffic hoopt hiermee inzicht te bieden in de mogelijke effecten van de coronacrisis op de mobiliteit van Nederlandse studenten.

In dit rapport wordt gesproken over de buitenlandplannen van studenten. Onder deze groep verstaan wij in dit geval ook respondenten die op het moment van uitvragen niet ingeschreven stonden bij een onderwijsinstelling, maar wel plannen hadden voor een studie of tussenjaar in het aankomende studiejaar, bijvoorbeeld respondenten die net hun eindexamen hebben gehaald of respondenten die tussen de bachelor- en masterfase in zitten.

Uit onderzoek door Nationaal Agentschap Erasmus+ is al gebleken dat de situatie wat betreft het uitstellen, annuleren of juist wel door laten gaan van uitgaande studenten- en stafmobiliteit in (studie)jaar 2020-2021 per onderwijsinstelling verschilt.¹ Een aantal hoger onderwijsinstellingen heeft al aangegeven de uitgaande studentenmobiliteit voor het eerste semester op te schorten. Daarnaast heeft recent onderzoek van de VSNU uitgewezen dat zich voor (studie)jaar 2020-2021 meer scholieren dan vorig jaar hebben aangemeld voor een studie aan een Nederlandse hogeschool of universiteit.² Deze stijging wordt onder andere veroorzaakt doordat scholieren het populaire tussenjaar vanwege de coronacrisis hebben moeten uitstellen en in plaats daarvan kiezen voor een studie in Nederland.

Het is juist nu, in deze tijd van een mondiale coronacrisis, belangrijk om jongvolwassenen op te leiden tot wereldburgers. Internationale samenwerking is nodig om crises, zoals de huidige pandemie, op te kunnen lossen. Het opdoen van een internationale ervaring tijdens een tussenjaar, stage of studie in het buitenland is een van de manieren om interculturele vaardigheden op te doen, die nodig zijn om internationaal te kunnen samenwerken. Maar hoe kunnen onderwijsinstellingen deze buitenlandervaring faciliteren, wanneer grenzen gesloten zijn? En willen Nederlandse studenten überhaupt nog wel naar het buitenland?

In haar rol als kenniscentrum en dienstverlener hoopt Nuffic met dit rapport meer inzicht te geven in de vragen die spelen rondom uitgaande studentenmobiliteit in (studie)jaar 2020-2021. Het vormt daarin een aanvulling op haar recente publicatie over de effecten van de coronacrisis op

De rol van Nuffic

Nuffic is de Nederlandse organisatie voor internationalisering in het onderwijs. Van primair en voortgezet onderwijs tot beroepsgericht en hoger onderwijs en onderzoek. Nuffic gelooft dat in onze globaliserende wereld internationalisering steeds belangrijker wordt en dat iedere leerling en student een internationale ervaring verdient. Want waar werelden samenkomen, ontstaan de mooiste dingen.

Vanuit **WilWeg** stimuleert Nuffic sinds 2000 Nederlandse scholieren en studenten om een tussenjaar, stage of studie in het buitenland te ondernemen door hun onafhankelijke en praktische informatie te bieden over de buitenlandervaring.

¹ Zie <https://www.erasmusplus.nl/actueel/nieuws/de-impact-van-covid-19-op-projecten-erasmus-resultaten-uitvraag>

² Zie https://vsnu.nl/f_c_aanmeldcijfers.html

inkomende studentenmobiliteit 'How is COVID-19 affecting international students plans to study in the Netherlands?'³. Daarnaast hoopt Nuffic met dit rapport wellicht een bijdrage te kunnen leveren aan het behalen van de doelstellingen op het gebied van uitgaande mobiliteit die voortkomen uit de internationaliseringsagenda's van zowel de VH, VSNU⁴ als MBO Raad⁵, alsook de doelstellingen van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap⁶. Verder kunnen de resultaten van dit onderzoek bijdragen aan een mogelijk nieuwe invulling van de internationale ervaring van studenten.

Dit rapport focust dan ook op de invloed van de coronacrisis op de plannen van Nederlandse studenten om in (studie)jaar 2020-2021 naar het buitenland te gaan voor een tussenjaar, stage of studie. De motivatie van studenten om in (studie)jaar 2020-2021 wel of niet naar het buitenland te gaan en de factoren die daarbij een rol spelen, zijn belangrijke aspecten om Nederlandse onderwijsinstellingen, scholieren, studenten en andere organisaties inzicht te geven in de buitenlandervaring in coronatijd.

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

- een situatieschets over uitgaande (studenten)mobiliteit voor tussenjaar, stage en studie;
- de resultaten van de vragenlijst 'Wat is de invloed van de coronacrisis op de buitenlandplannen van Nederlandse studenten in (studie)jaar 2020-2021';
- onze conclusie en aanbevelingen.

³ Zie <https://www.nuffic.nl/en/publications/how-covid-19-affecting-international-students-plans-study-netherlands/>

⁴ Zie

https://www.vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Internationaal/Internationaliseringsagenda%20Hoger%20Onderwijs_2018.pdf

⁵ Zie <https://www.mboraad.nl/themas/visie-op-internationalisering>

⁶ Zie <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2018/06/04/kamerbrief-over-internationalisering-mbo-en-ho/kamerbrief-over-internationalisering-mbo-en-ho.pdf>

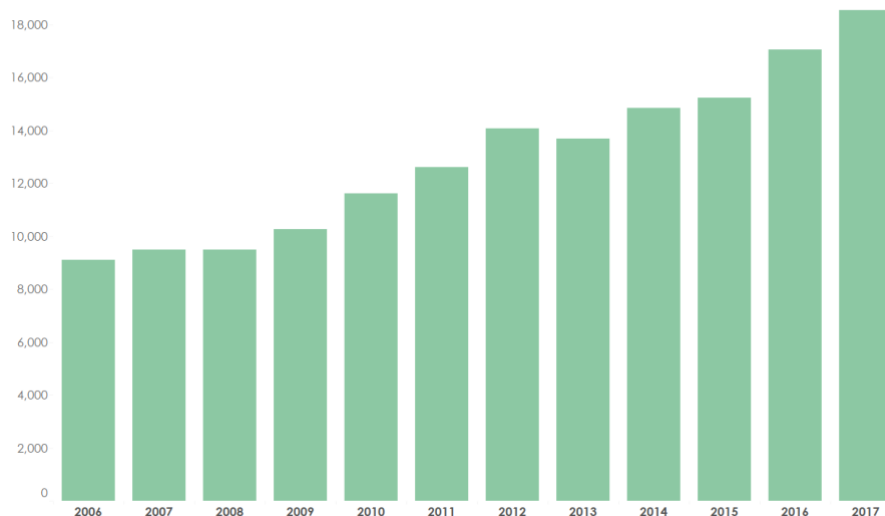
A. Uitgaande mobiliteit in vogelvlucht

Cijfers uit 'Internationalisering in Beeld, 2018' laten zien dat Nederlandse studenten in vergelijking met andere Europese landen bovengemiddeld vaak een buitenlandervaring opdoen tijdens hun studie.⁷ Deze buitenlandervaringen kunnen de vorm hebben van een volledige studie, een deel van de studie of een tussenjaar.

Diplomamobiliteit

In het hoger onderwijs (ho) kiezen Nederlandse studenten steeds vaker voor een volledige studie buiten Nederland. Volgens de meest recente cijfers, uit 2017, zijn dit er ruim 18,5 duizend, een verdubbeling ten opzichte van 2006. Niettemin blijft Nederland nog altijd achter bij het gemiddelde van de OECD-landen, met ongeveer 2% van de studenten die voor een volledig diploma naar het buitenland gaan, tegen een gemiddelde van bijna 6%.⁸ België is veruit het populairste land onder Nederlandse diplomastudenten, gevolgd door het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

Figuur A1 Diplomamobiliteit onder Nederlandse ho-studenten.

Studiepuntmobiliteit

Studiepuntmobiliteit wint in het hoger onderwijs al jaren aan populariteit. Een deel van deze mobiliteit valt onder programma's van Erasmus+. Cijfers van Erasmus+ laten zien dat, waar in 2007 slechts een kleine zesduizend studenten via Erasmus+ naar het buitenland gingen, dit aantal tien

In dit rapport worden de volgende typen uitgaande studentenmobiliteit besproken:

Studiepuntmobiliteit is mobiliteit met als doel om een gedeelte van de studie te behalen in het buitenland, zoals uitwisselingen, minors en stages.

Diplomamobiliteit is mobiliteit met als doel om een volledige bachelor- of masteropleiding te volgen in het buitenland.

Een tussenjaar in het buitenland kan verschillende doelen dienen, zoals reizen of vrijwilligerswerk. Deze vorm van studentenmobiliteit is niet gebonden aan het behalen van studiepunten.

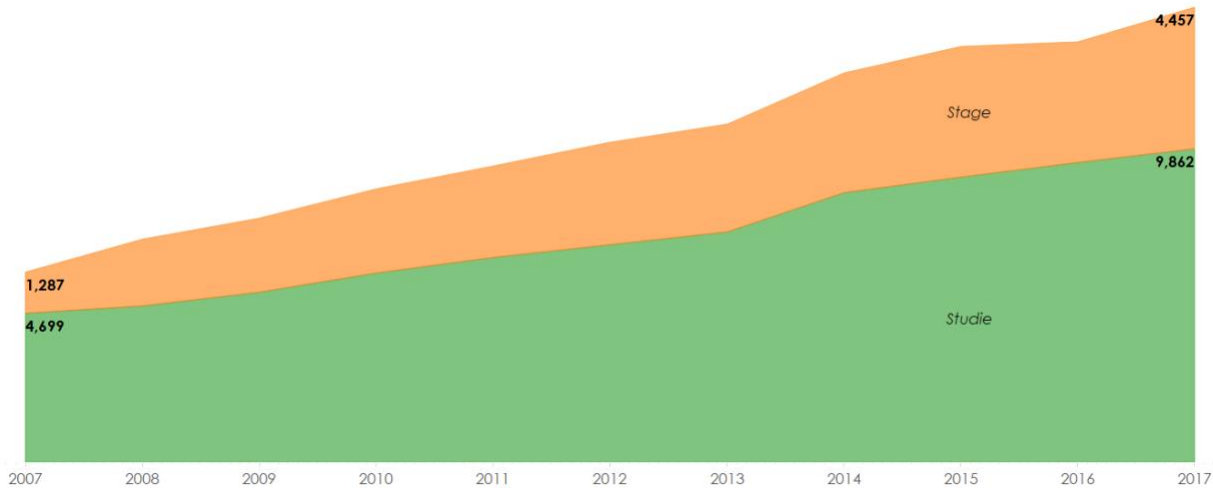
⁷ Zie <https://www.nuffic.nl/onderwerpen/internationalisering-feiten-en-cijfers/>

⁸ Zie

https://www.vsnu.nl/files/documenten/Domeinen/Internationaal/Internationaliseringsagenda%20Hoger%20Onderwijs_2018.pdf

jaar later ruim veertienduizend bedroeg. In 2017 volgden 9.862 studenten een deel van hun studie buiten Nederland en liepen 4.457 studenten stage via het Erasmus+-programma.

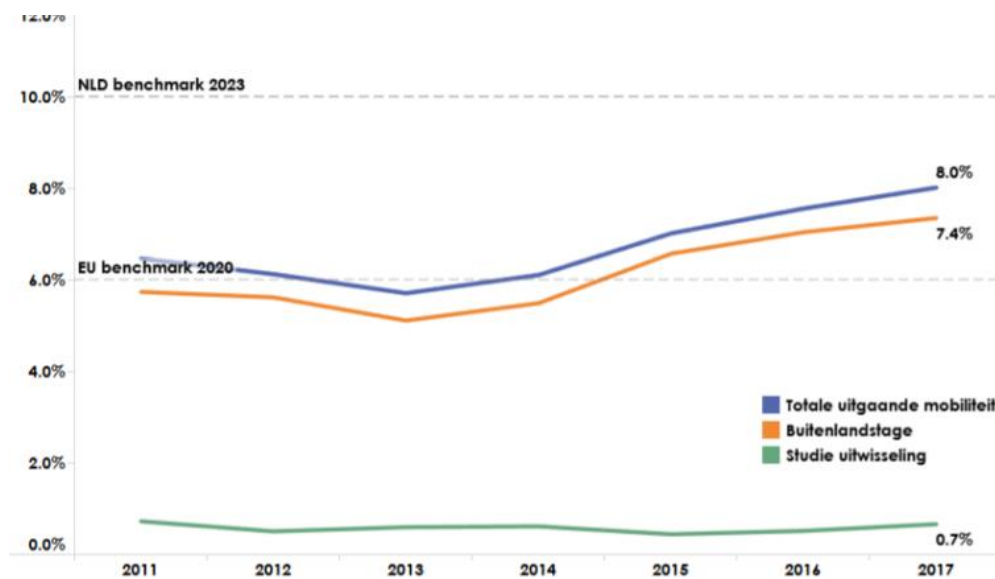
Figuur A2 Studiepuntmobiliteit onder Nederlandse ho-studenten via Erasmus+.

Middelbaar beroepsonderwijs

Het beeld in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) verschilt sterk van dat in het hoger onderwijs. Diplomamobiliteit komt in het mbo nauwelijks voor. De nadruk ligt in het mbo op buitenlandervaring door middel van een stage, terwijl in het hoger onderwijs buitenlandervaring door middel van studie vaker voorkomt. Wellicht is dit verschil te verklaren door het feit dat het in

Figuur A3 Aandeel mbo-schoolverlaters met buitenlandervaring per afstudeerjaar.

het mbo vaak lastig is om een deel van de opleiding bij een buitenlandse instelling volgen. Het vereiste taalniveau, de vaak jongere leeftijd van studenten en de erkenning van leeropbrengsten vormen dikwijls een barrière.

Tussenjaar

In 2018 gaf 12% van de hbo-studenten en bijna 9% van de wo-studenten aan een tussenjaar te hebben genomen tijdens hun studie.⁹ Van mbo-studenten is niet bekend hoeveel procent van hen een tussenjaar heeft genomen.

Door de coronacrisis zullen de aantallen in 2020-2021 naar verwachting aanzienlijk lager zijn. Of dit een tijdelijke daling zal zijn, die zich daarna snel zal herstellen, valt nog niet te zeggen.¹⁰ De verwachte daling van uitgaande studentenmobiliteit zal deels worden veroorzaakt doordat Nederlandse onderwijsinstellingen voor het komende semester hun uitwisselingen opschorten en deels doordat buitenlandse onderwijsinstellingen en stagebedrijven hun inkomende studentenmobiliteit en internationale activiteiten uitstellen. In het volgende deel van dit rapport zal verder ingegaan worden op de gewijzigde buitenlandplannen van Nederlandse studenten.

⁹ Eigen onderzoek van Nuffic, resultaten nog niet gepubliceerd.

¹⁰ Zie

https://www.vsnv.nl/files/documenten/Domeinen/Internationaal/Internationaliseringsagenda%20Hoger%20Onderwijs_2018.pdf

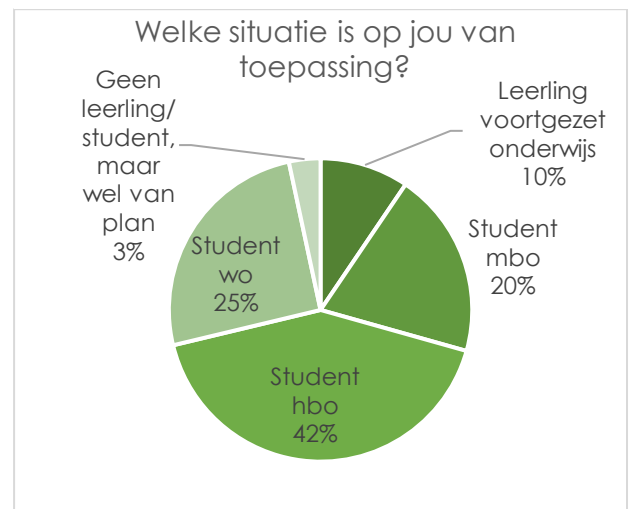
B. Resultaten van de vragenlijst: 'Wat is de invloed van de coronacrisis op de buitenlandplannen van Nederlandse studenten voor (studie)jaar 2020-2021?'

In dit onderzoek is gepeild welke invloed de coronacrisis op dit moment heeft op de buitenlandplannen van Nederlandse studenten voor (studie)jaar 2020-2021, omdat de coronacrisis het moeilijk maakt om nu buiten de eigen landsgrenzen een internationale ervaring op te doen. Gezien de snelheid waarmee de ontwikkelingen zich voordoen, is ervoor gekozen een korte temperatuurmeting-inventarisatie onder de doelgroep uit te voeren. De resultaten die in dit rapport gepresenteerd worden, geven een inkijk in de beleefwereld en afwegingen die Nederlandse studenten op dit moment maken. De lijst van 20 vragen heeft van 2 tot 9 juni uitgestaan en is via verschillende (social media)kanalen onder Nederlandse studenten verspreid. Daarbij is Nuffic geholpen door verschillende stakeholders, waaronder hogeronderwijsinstellingen en studentenorganisaties zoals Nederlandse Wereldwijde Studenten (NWS). In totaal hebben 654 respondenten de vragenlijst ingevuld, van wie er 580 daadwerkelijk plannen hadden om in (studie)jaar 2020-2021 naar het buitenland te gaan. Onderstaande resultaten betreffen deze laatste groep.

Algemene kenmerken buitenlandplannen

De meeste respondenten studeren aan een hbo-instelling, een kwart studeert aan een universiteit en een vijfde doet dit aan een mbo-instelling. 10% is leerling aan een middelbare school. Van de ondervraagde studenten geeft zo'n 79% aan plannen te hebben om komend (studie)jaar naar het buitenland te gaan voor een tussenjaar, studie, stage of uitwisseling. Circa 10% van de respondenten geeft aan dergelijke buitenlandplannen niet te hebben en ongeveer 10% twijfelt nog. De verdeling over de onderwijsniveaus en de interesse in een buitenlandervaring zijn niet representatief voor de Nederlandse studenten in algemene zin.

Figuur B1 Verdeling respondenten per opleidingsniveau.

Studie, stage of tussenjaar

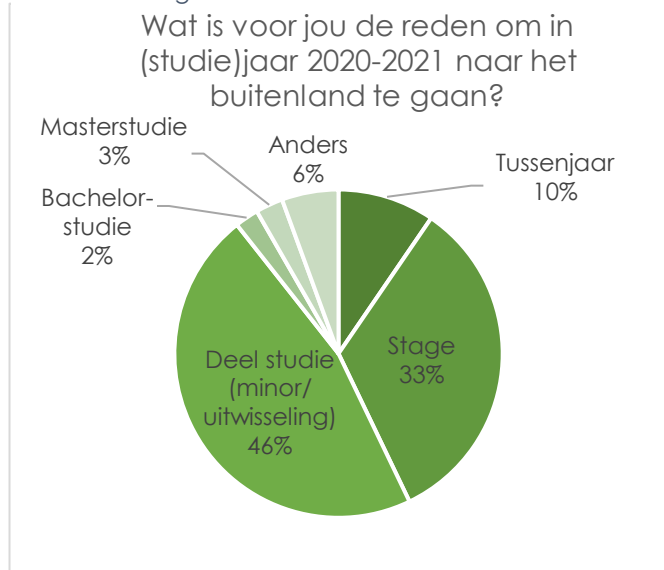
Bijna de helft van de studenten die de vragenlijst hebben ingevuld, wil voor een deel van zijn of haar studie naar het buitenland, bijvoorbeeld in de vorm van een minor of uitwisseling (46%). Een derde wil dat voor een stage. Veel minder willen er een volledige bachelor- (2%) of masterstudie (3%) volgen.

Wat betreft de reden om naar het buitenland te gaan, is er weinig verschil tussen de groep studenten die in september 2020 en de groep die in februari 2021 naar het buitenland wil. Bij de respondenten die aangeven in februari 2021 naar het buitenland te willen, gaat het echter veel minder vaak om een volledig bachelor- of masterprogramma. Dit is te verklaren doordat lang niet elke opleiding een startmoment halverwege het collegejaar heeft.

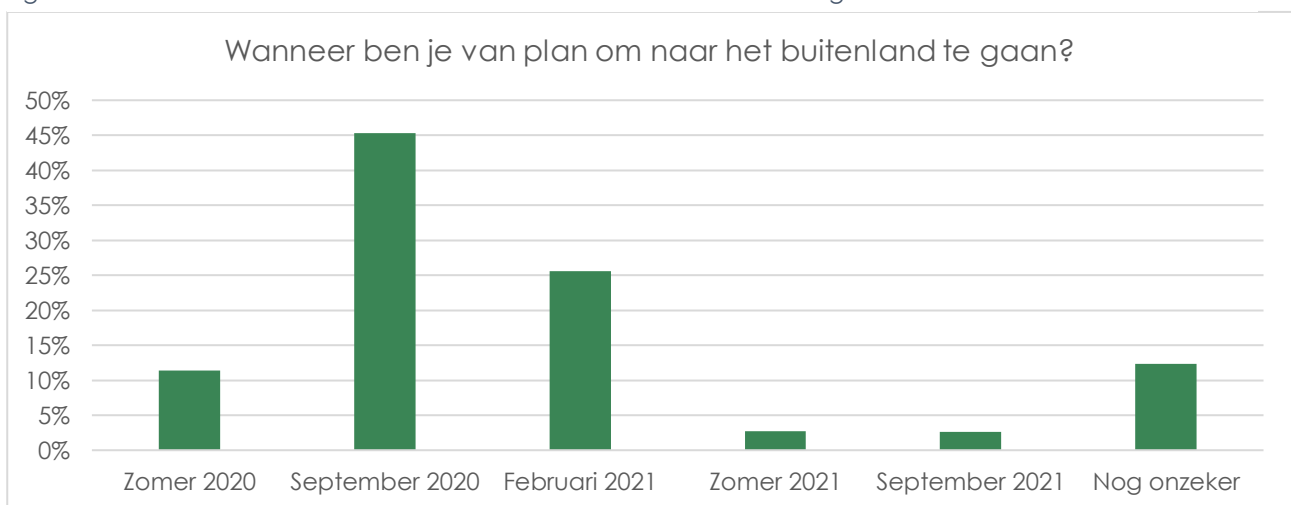
Vertrekmoment

De meeste respondenten van deze survey zijn van plan om komend studiejaar naar het buitenland te gaan: 45% wil in september 2020 vertrekken, iets meer dan 25% in februari 2021 en 11% van de studenten heeft eventueel zelfs buitenlandplannen voor aankomende zomer. De overige studenten weten het nog niet zeker en een klein deel heeft buitenlandplannen voor na februari 2021 (5%).

Figuur B2 Verdeling van de redenen om naar het buitenland te gaan.

Figuur B3 Overzicht van het vertrekmoment om naar het buitenland te gaan.

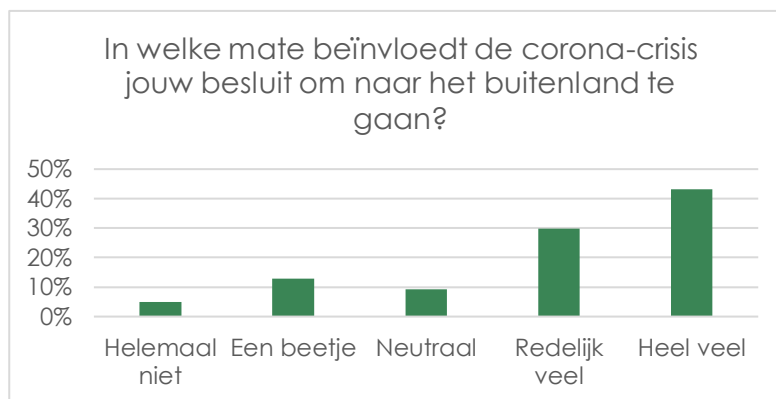
Bestemming

Meer dan de helft van de studenten heeft buitenlandplannen binnen Europa (51%). De overige studenten met buitenlandplannen willen met name naar Azië (23%) en Noord-Amerika (bijna 11%).

Beurzen

Bijna 34% van de studenten met buitenlandplannen geeft aan al een beurs te hebben aangevraagd. 70% van de respondenten heeft al een Erasmus+-beurs aangevraagd om hun buitenlandplannen te verwezenlijken of is dit van plan. Naast Erasmus+ vragen studenten graag beurzen aan via hun eigen onderwijsinstelling en het Holland Scholarship.

De invloed van de coronacrisis op de buitenlandplannen

Figuur B4 De mate van invloed van de coronacrisis op de buitenlandplannen.

invloed heeft op hun besluit om naar het buitenland te gaan, de rest antwoordt 'neutraal' (9%) of 'een beetje' (13%).

Op de vraag of respondenten hun plannen om naar het buitenland te gaan in (studie)jaar 2020-2021 hebben gewijzigd door de coronacrisis, antwoordt ruim de helft (52%) bevestigend, één op de vier respondenten (23%) zegt nog te twijfelen en een kwart (25%) geeft aan hun plannen niet aan te passen naar aanleiding van de coronacrisis.

Slechts 15% van respondenten met plannen voor een masteropleiding in het buitenland zegt deze plannen te hebben aangepast. Dit lage percentage bij de masterstudenten kan echter nog groeien: met 46% vinden we in deze groep de meeste twijfelaars. Bij de aankomende bachelorstudenten geeft 73% aan de buitenlandstudie te willen volgen zoals gepland.

Gaan studenten nog naar het buitenland?

De coronacrisis beïnvloedt het besluit van studenten om naar het buitenland te gaan sterk. Bijna driekwart van de respondenten geeft aan dat de crisis veel invloed heeft op zijn of haar plannen: 43% geeft aan dat de coronacrisis hun besluit 'heel veel' beïnvloed, 30% 'redelijk veel'. Slechts 5% geeft aan dat de coronacrisis helemaal geen

Figuur B5 Verdeling van buitenlandplannen wel/niet gewijzigd door de coronacrisis.

Hoe zijn de plannen veranderd?

Studenten geven aan dat vooral het moment van vertrek gewijzigd is (38%). De duur van de buitenlandervaring (7%) en het land van bestemming (6%) zijn maar mondjesmaat gewijzigd.

Een deel van de studenten (11%) stelt de buitenlandervaring een semester uit. Een iets groter deel wil nog steeds naar het buitenland gaan, maar weet nog niet wanneer die plannen nu doorgang gaan vinden (13%). Sommige studenten geven aan de buitenlandplannen een jaar uit te stellen (5%) of in zijn geheel geannuleerd te hebben (13%).

“Ik heb nog niets besloten. In juli krijg ik te horen hoe het onderwijs eruit komt te zien. Op basis daarvan bepaal ik of ik mijn buitenlandplannen een semester uitstel.”

Een relatief grote groep studenten (20%) heeft bij de vraag naar de wijziging in hun buitenlandplannen de optie 'Anders' gekozen. Binnen deze groep vermelden veel studenten dat de onderwijsinstelling voorlopig alle uitwisselingen en buitenlandse stages heeft geannuleerd, waardoor de buitenlandervaring onzeker is. Ook geven studenten bij deze vraag aan dat ze het nog niet zeker weten, omdat ze wachten op duidelijkheid, of omdat ze last-minute alsnog naar het buitenland willen gaan als de

situatie dat mogelijk maakt. De buitenlandplannen van studenten worden door legio factoren beïnvloed. Daarvan worden er drie door meer dan de helft genoemd: reisadviezen van de Rijksoverheid (60%), de coronamaatregelen in het gastland (58%) en de vraag of de Nederlandse onderwijsinstelling stages en uitwisselingen laat doorgaan (54%).

Figuur B6 Factoren die de buitenlandplannen beïnvloeden.

Welke corona-gerelateerde zaken beïnvloeden op dit moment jouw plannen om naar het buitenland te gaan het meest?	
Reisadviezen Rijksoverheid	60%
Coronamaatregelen gastland	58%
Beslissing Nederlandse onderwijsinstelling over doorgaan buitenlandervaring	54%
Zorgen over voortijdig afbreken buitenlandervaring met eventuele studievertraging als gevolg	37%
Zorgen over terugkeer naar huis	34%
Manier van lesgeven in het buitenland (online of fysiek)	26%
Gezondheidszorg in het buitenland	25%
Zorgen over eigen gezondheid	21%
Zorgen over vinden stageplek	21%
Zorgen kwaliteit van onderwijs in het buitenland	16%
Zorgen ouders over buitenlandervaring in coronatijd	15%
Zorgen over gezondheid familie	12%
Anders	10%

Ook denkt een deel van de respondenten na over de gevolgen van een mogelijke nieuwe uitbraak van het coronavirus. 34% maakt zich zorgen of zijn of haar terugkeer naar Nederland nog mogelijk is, mocht zich in hun studie-/gastland een nieuwe coronagolf voordoen, en laat de beslissing om naar het buitenland te gaan onder andere daarvan afhangen. 37% houdt rekening met de mogelijkheid dat een internationale ervaring eerder wordt afgebroken door een nieuwe uitbraak en dat dit studievertraging oplevert.

“De afweging tussen studievertraging en een leuke minor doen ligt me heel zwaar. Ik zou er nu voor kunnen kiezen minder studievertraging op te lopen, maar dit zorgt er wel voor dat ik een hele grote droom niet kan waarmaken.”

Andere overwegingen die studenten meenemen in hun keuze, hebben te maken met de studiemogelijkheden in het gastland. Zo weegt ongeveer een kwart (26%) de manier van lesgeven bij de buitenlandse instelling mee (bijvoorbeeld online onderwijs) en weegt ruim een op de vijf studenten (21%) mee dat het mogelijk lastiger is een stageplaats te vinden in het buitenland.

Daarnaast noemt een deel van de respondenten gezondheidgerelateerde overwegingen. Bijvoorbeeld de staat van de gezondheidszorg in het gastland (25%), zorgen om de eigen gezondheid (21%), of zorgen over de gezondheid van familie (12%).

Hoe kijken studenten nu naar het opdoen van een buitenlandervaring?

Neemt het enthousiasme voor een buitenlandervaring af wanneer het moeilijk is om te reizen? En wat denken studenten eigenlijk over de beschikbare (online) alternatieven?

Zijn studenten positief of negatief?

De meerderheid van de respondenten geeft aan als gevolg van de coronacrisis niet negatiever te zijn gaan denken over een buitenlandervaring. 59% is nog net zo positief over een buitenlandervaring als voor de crisis. Ongeveer een kwart (24%) geeft aan momenteel minder enthousiast te zijn om naar het buitenland te gaan dan voorheen. Een klein deel (6%) is juist enthousiaster over deze ervaring dan voor de crisis.

Wat vinden studenten van de alternatieven?

Het enthousiasme over het ondernemen van een fysieke buitenlandervaring onder de respondenten komt terug in hun mening over de alternatieven. Zoals gezegd maakt de coronacrisis het onderwijsinstellingen op dit moment lastig om een fysieke buitenlandervaring te promoten of door te laten gaan. Sommige onderwijsinstellingen zetten al alternatieven in, zoals *blended learning* of virtuele stages, om studenten toch een internationale ervaring te kunnen bieden. Maar wat vinden studenten eigenlijk van deze alternatieven?

Een overduidelijke meerderheid van de respondenten (79%) geeft aan niet enthousiast te worden van een online buitenlandervaring en gaat liever echt naar het buitenland, zodra dit weer kan. Een klein deel van de studenten (bijna 8%) geeft aan dat

“Het gaat voor mij om de volledige ervaring van in het buitenland zijn voor een half jaar en niet alleen het schooldeel. Als ik daar niet op een natuurlijke manier mensen kan leren kennen, valt al een hele grote drive weg.”

blended learning hen aanspreekt. Uit eerder onderzoek is gebleken dat internationale vaardigheden ook ontwikkeld kunnen worden via *online learning*, zoals virtuele stages en *blended learning*, waarmee deze vorm van de internationale ervaring onder andere ook een middel kan zijn om studenten voor te bereiden op de fysieke buitenlandervaring.¹¹ Het is interessant om vervolgonderzoek te doen naar de redenen waarom studenten op dit moment niet enthousiast zijn over deze online vorm van de buitenlandervaring.

Hoe willen studenten informatie ontvangen?

Een deel van de respondenten is daarentegen wel positief over het online voorbereiden op de buitenlandervaring, zoals bijvoorbeeld via online (buitenland)beurzen en online open dagen. Studenten ontvangen informatie over de gevolgen van de coronacrisis op hun buitenlandplannen het liefst via een van de volgende twee kanalen: via hun onderwijsinstelling (42%), of via de website van de Rijksoverheid (32%). Andere kanalen worden veel minder genoemd. Dit betekent dat er een grote rol ligt voor organisaties als onderwijsinstellingen, de Rijksoverheid en WilWeg, om studenten te blijven informeren over de effecten van de coronacrisis op hun buitenlandplannen.

¹¹ Zie <http://coil.suny.edu/sites/default/files/2018-01/SUNY%20COIL%20Stevens%20Initiative%20Assessment.pdf>

C. Conclusie en aanbevelingen

Onzekerheid, maar ook positiviteit over buitenlandervaring

De coronacrisis brengt voor studenten veel onzekerheden mee wat betreft hun buitenlandervaring. Ondanks onzekerheden en praktische problemen zoals reisbeperkingen zijn ze er echter nog steeds enthousiast over. Ze zijn zich bewust van de meerwaarde van bijvoorbeeld een uitwisseling, studie, stage of tussenjaar.

Dat is in lijn met de cijfers van voor de crisis. De laatste jaren is het aantal Nederlandse studenten dat naar het buitenland gaat voor een deel van de studie of voor een tussenjaar, over het algemeen toegenomen. Op basis van dit rapport verwacht Nuffic dat aan deze groei een einde komt en dat de uitgaande mobiliteit voor het collegejaar 2020-2021 zal afnemen. Of dit een eenmalige daling is of een trend die langer door zal zetten, valt nog niet te zeggen.

Buitenlandervaring op losse schroeven

Het opdoen van een buitenlandervaring is voor veel studenten op losse schroeven komen te staan. Een meerderheid van de respondenten geeft aan dat ze hun buitenlandplannen gewijzigd hebben als gevolg van de coronacrisis. Sommigen stellen het uit, gaan korter, of gaan naar een andere bestemming. Een op de zeven studenten geeft aan volledig af te zien van een buitenlandervaring.

Die laatste groep verdient meer aandacht. Binnen deze groep bevinden zich namelijk studenten waarvoor uitstel automatisch tot afstel leidt. Dit zijn studenten die al ver in hun studieprogramma zijn, waardoor het uitstellen van een buitenlandervaring zou betekenen dat ze binnen hun curriculum geen ruimte meer hebben om dit op een later moment in te halen. Deze studenten kunnen er wel voor kiezen om de buitenlandervaring later te doen, maar lopen dan studievertraging op.

Behoeft aan duidelijke informatie

Studenten geven aan hun informatie het liefst vanuit de onderwijsinstellingen en de Rijksoverheid te ontvangen. Bij deze partijen ligt dan ook een duidelijke kans om de onzekerheden die veel studenten nu ervaren, weg te nemen.

Online voorlopig geen vervanging voor vertrek naar buitenland

Studenten zien de huidige online alternatieven voor een buitenlandervaring niet als een vervanging voor fysieke mobiliteit. Dit is jammer, omdat studenten ook nu via bijvoorbeeld virtuele stages en internationale samenwerkingsprojecten internationale vaardigheden kunnen opdoen. Tevens kan zo'n online buitenlandervaring gebruikt worden als voorbereiding op de fysieke mobiliteit. Nuffic adviseert dan ook om meer aandacht te besteden aan deze mogelijkheden en vooral om studenten bewust te maken van de toegevoegde waarde van virtuele mobiliteit.

Heb je vragen naar aanleiding van dit rapport, neem dan contact op via wilweg@nuffic.nl.

Ga naar www.nuffic.nl/ccl voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.

Nuffic Kortenaerkade 11 2518 AX Den Haag
Postbus 29777 2502 LT Den Haag
T 070 4260 260 www.nuffic.nl